HOOGHEEMRAADSCHAP DE STICHTSE RIJNLANDEN

Onderwerp: Consultatienota uitvoering motie 013-2026 Tweede duo-commissielid
Datum vergadering: 27-10-2026
Registratienummer: 2095817 versie 1

Consultatienota

Onderwerp
Voorstel uitvoering motie 013-2026, Tweede duo-commissielid

In het kader van de nieuwe bestuursperiode wordt de commissie gevraagd mee te denken over de wijze waarop de inzet van duo-commissieleden kan worden vormgegeven. Daarbij gaat het zowel om de omvang van de ondersteuning van fracties, als om de voorwaarden en de wijze waarop duo-commissieleden worden ingezet en gefaciliteerd.
Om tot een passende en toekomstbestendige regeling te komen, wordt de commissie gevraagd een voorkeur uit te spreken over drie onderdelen: het aantal duo-commissieleden, de vergoeding en de benoembaarheid. Deze drie onderwerpen zijn hieronder uitgewerkt in afzonderlijke consultatievragen.

Voorkeur uit te spreken voor
Aantal
De commissie wordt gevraagd een voorkeur uit te spreken voor één van de volgende varianten waar het gaat om het aantal duo-commissieleden per fractie:
1. Iedere fractie mag maximaal 2 duo-commissieleden aanstellen, in plaats van 1 zoals in de huidige situatie;

of

2. Iedere fractie die een commissievoorzitter levert, mag maximaal 2 duo-commissieleden aanstellen, in plaats van 1 zoals in de huidige situatie.

Vergoeding
De commissie wordt gevraagd een voorkeur uit te spreken voor één van de volgende varianten waar het gaat om de vergoeding die wordt uitgekeerd aan duo-commissieleden:
1. De vergoeding voor duo-commissieleden blijft gelijk aan de vergoeding zoals die nu is, te weten 50% van de maandelijkse vergoeding voor AB-leden;

of

2. De vergoeding voor duo-commissieleden wordt aangepast naar een presentiegeldregeling, gelijk aan het uitgangspunt in het Rechtspositiebesluit[1].

Benoembaarheid
De commissie wordt gevraagd een voorkeur uit te spreken voor één van de volgende varianten waar het gaat om de benoembaarheid van duo-commissieleden:
1. Een duo-commissielid moet op de kandidatenlijst voor de verkiezingen hebben gestaan of voorkomen op de reservelijst voor een geborgde zetel;

of

2. Elke persoon die voldoet aan de wettelijke benoembaarheidseisen kan worden benoemd.

[1] wetten.nl - Regeling - Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers - BWBR0041522

Inleiding
Op 8 juli 2026 heeft het algemeen bestuur motie 013-2026 aangenomen (bijlage 2, DM 2095923). Met deze motie wordt verzocht het mogelijk te maken dat fracties een tweede duo-commissielid kunnen laten benoemen en de financiële gevolgen hiervan mee te nemen in de begroting 2027.

Voor de uitwerking van deze motie zijn verschillende keuzes mogelijk. Naast de vraag hoeveel duo-commissieleden per fractie kunnen worden benoemd, kan ook worden bezien op welke wijze duo-commissieleden worden vergoed en of de huidige benoembaarheidseisen nog passend zijn. De commissie wordt daarom gevraagd een voorkeur uit te spreken over een drietal uitwerkingskeuzes.

De uitkomsten van de consultatie worden verwerkt in een voorstel tot wijziging van het 'Reglement voor de vaste commissies van advies' en, voor zover nodig, de Regeling ondersteuning leden algemeen bestuur. Het college stelt vast op welke wijze uitvoering wordt gegeven aan de motie. Dit leidt vervolgens tot de benodigde aanpassingen van de begroting en de reglementen, die ter besluitvorming aan het algemeen bestuur (AB) worden voorgelegd. In alle varianten blijft het uitgangspunt dat duo-commissieleden deelnemen aan commissievergaderingen namens een fractie en niet beschikken over de bevoegdheden die uitsluitend aan leden van het algemeen bestuur zijn voorbehouden.

Toelichting op de consultatievragen

Aantal duo-commissieleden
De varianten verschillen in de mate waarin fracties extra ondersteuning kunnen organiseren.
- *Variant 1* biedt alle fracties dezelfde mogelijkheid om maximaal twee duo-commissieleden te benoemen.
- *Variant 2* maakt onderscheid tussen fracties die een commissievoorzitter leveren en overige fracties. Met een keuze voor variant 2 wordt extra ondersteuning gekoppeld aan de extra belasting die fracties ervaren als gevolg van het leveren van een commissievoorzitter.

In Bijlage 1 (DM 2095922, uitwerking van de varianten in tabellen) zijn de consequenties van de twee varianten uitgewerkt. Omwille van de vergelijking is ook de huidige situatie meegenomen.

Vergoeding duo-commissieleden
De varianten verschillen in de wijze waarop duo-commissieleden worden vergoed.
- *Variant 1* handhaaft de huidige vaste maandelijkse vergoeding van 50% van de vergoeding voor algemeen bestuursleden. Daarmee ontvangen duo-commissieleden een vaste vergoeding ongeacht daadwerkelijke inzet en ondersteuning. Bij verhoging van het aantal duo-commissieleden gaan de kosten omhoog. Behalve HDSR (€428,68) hanteert alleen Wetterskip Fryslân (€250) momenteel deze systematiek.
- *Variant 2* gaat uit van een vergoedingssystematiek die door waterschappen meestal wordt gehanteerd, namelijk presentiegeld. Duo-commissieleden, aangesteld om fracties te ondersteunen in de commissie, worden in deze variant vergoed bij daadwerkelijke deelname en ondersteuning. Het gevolg van een keuze voor deze variant is dat de totale kosten niet in alle gevallen hoeven te stijgen bij verhoging van het aantal duo-commissieleden. De hoogte van het presentiegeld is door BZK voor 2026 vastgesteld op €152,70 per vergadering en wordt jaarlijks geïndexeerd conform art. 4.4.1. van het *Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers.* 17 van de 21 waterschappen hanteren deze wettelijke vergoeding momenteel. Opgemerkt wordt dat drie waterschappen ervoor kiezen een hoger bedrag per vergadering te hanteren door wettelijke uitzonderingsgronden aan te voeren genoemd in art. 4.4.2. Dit betreft De Dommel (€336,44), Aa en Maas (€222,51) en Rivierenland (€178,39). Twee waterschappen keren bedragen uit via het fractiebudget; Noorderzijlvest en Vallei en Veluwe. Zie voor een vergelijking met de verschillende waterschappen Bijlage 3 (Overzichtstabel duocommissieleden, DM 2096228),

In Bijlage 1 (DM 2095922, uitwerking van de varianten in tabellen) zijn de consequenties van de twee varianten uitgewerkt.

Benoembaarheid duo-commissieleden
De varianten verschillen in de voorwaarden waaraan een persoon moet voldoen om als duo-commissielid te kunnen worden benoemd.

- *Variant 1* handhaaft de huidige benoembaarheidseis. Alleen personen die bij de meest recente verkiezingen op een kandidatenlijst hebben gestaan of voorkomen op de reservelijst voor een geborgde zetel kunnen als duo-commissielid worden benoemd. Behalve HDSR hanteren momenteel 16 andere waterschappen dit criterium. Door deze variant wordt gepoogd een vorm van democratische legitimiteit te borgen.
- *Variant 2* gaat uit van de mogelijkheid om elk wettelijk benoembaar persoon toelaatbaar te achten als duo-commissielid, ongeacht of deze persoon op één van de kandidatenlijsten heeft gestaan. Met deze variant kunnen ook personen worden benoemd die na de vaststelling van de lijsten in het waterschapsgebied zijn komen wonen. Op deze manier kunnen ook personen die bij volgende verkiezingen beoogde kandidaten zijn zich via het duo-commissielidmaatschap voorbereiden op een mogelijk toekomstige rol als AB-lid. Dit criterium geeft fracties meer ruimte en flexibiliteit om geschikte personen te laten benoemen, dan wanneer de kandidatenlijsteis wordt gehanteerd. Bovendien biedt het ruimte aan mensen die niet zelf verkiesbaar willen zijn als AB-lid, maar wel een fractie willen ondersteunen. Momenteel geldt in 4 van de 21 waterschappen deze variant.

In Bijlage 1 (DM 2095922, uitwerking van de varianten in tabellen) zijn de consequenties van de twee varianten uitgewerkt:

Vergelijking met andere waterschappen
In Bijlage 3 (DM 2095923) is een vergelijking opgenomen van de verschillende onderdelen met die van de collega-waterschappen. Hieruit blijkt dat ons waterschap tot de minderheid behoort als het gaat om een maandelijkse toelage. Twee waterschappen, waaronder HDSR, verstrekken wel een maandelijkse vergoeding. Daarnaast wijken vier waterschappen af van de verplichting dat een duocommissielid op de kandidatenlijst moet staan.

Financiën
De omvang van de toename aan bestuurskosten is afhankelijk van het gekozen maximumaantal duo-commissieleden, de gekozen vergoedingssystematiek en het daadwerkelijke aantal benoemde duo-commissieleden.

De extra kosten voor een duocommissielid, afhankelijk van de gekozen variant, moeten in 2027 worden verwerkt via een begrotingswijziging.

Tabel 1: Extra kosten keuzes

	Elke fractie twee duo's (10 extra)	Fracties met cievz's extra duo (3 extra)
Presentiegeld	€ 12.216	€ 3.665
Vaste maandelijkse vergoeding	€ 53.520	€ 16.056
Bijkomende kosten ICT, catering, training	€ 45.564	€ 13.669

Tabel 2: Overzicht alle kosten aan duo-commissieleden

	Elke fractie twee duo's (Totaal 20)	Fracties met cievz's extra duo (Totaal 13)
Presentiegeld	€ 24.432	€ 15.881
Vaste maandelijkse vergoeding	€ 107.040	€ 69.576
Bijkomende kosten ICT, catering, training	€ 91.128	€ 59.233

Tabel 3: Totale kosten inc. bijkomende kosten na keuzes

	Elke fractie twee duo's	Fracties met cievz's extra duo (13)
Presentiegeld	€ 115.560	€ 62.898 (€75114)
Vaste maandelijkse vergoeding	€ 198.168	€ 75.289 €128.809)

Toelichting:

Tabel 1 toont de extra kosten die gemaakt worden bij de verschillende keuzeopties. Opgemerkt wordt dat uitgegaan wordt van het landelijk bepaalde presentiegeldbedrag en de huidige maandelijkse vergoeding. Beide bedragen kunnen naar wens aangepast worden.

Tabel 2 toont wat de totale kosten aan vergoeding en bijkomende kosten voor duo-commissieleden, afhankelijk van de gemaakte keuzes.

Tabel 3 toont de totale kosten opgeteld afhankelijk van de keuzen.

Financiering uit fractiebudget
Een alternatief is om de vergoeding van (extra) duo-commissieleden ten laste te brengen van het fractiebudget. In dat geval leidt de vergoeding niet tot aanvullende lasten voor de organisatie, maar vermindert deze wel de beschikbare ruimte binnen het fractiebudget. De kosten voor ICT, catering en training blijven voor rekening van de organisatie.

Juridische aspecten
Voor uitvoering van de motie is een wijziging van het Reglement voor de vaste commissies van advies van het Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden noodzakelijk

Communicatie
Na de consultatie worden de fracties geïnformeerd over de gekozen uitwerking en het vervolgproces. Daarnaast wordt de gewijzigde regeling opgenomen in de relevante reglementen en gepubliceerd via de gebruikelijke kanalen

Vervolg
Planning:
Commissie oktober 2026
Uitwerking november-december 2026
Vaststellen gewijzigde regeling begin 2027
Inwerkingtreding na installatie nieuw AB

Bijlagen

1. Uitwerking van de varianten in tabellen, DM 2095922
2. Motie 013-2026 Tweede duocommissielid, DM 2095923
3. Overzichtstabel duocommissieleden, DM 20962